

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ НА РИНКУ СІМЕЙНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

Сьогодні ми знаходимось на етапі розвитку постіндустріальної економіки, в якому знання стають важливим фактором виробництва разом з працею, землею, капіталом, підприємницькою здібністю та інформацією, а також відіграють головну роль у тенденціях соціально-економічної трансформації суспільства. В умовах глобалізації, поширення кроскультурних комунікацій, віртуалізації ринку освітніх послуг, все більшого поширення набуває сімейна освіта, а також одна з її форм – домашня освіта. В статті розглянуто алгоритм прийняття рішення про перехід на хоумскулінг, розглянуто принципи і тенденції функціонування ринку сімейного навчання.

Ключові слова: сімейна освіта, домашня освіта, ринок освітніх послуг, тенденції розвитку ринку освітніх послуг.

Постановка проблеми. В умовах глобалізації світової економіки та підвищення конкуренції зростає роль знань, які стають основною конкурентною перевагою людини в суспільстві. Все більше ми говоримо про економіку знань, що являє собою етап розвитку постіндустріальної економіки, в якому знання стають важливим фактором виробництва разом з працею, землею, капіталом, підприємницькою здібністю та інформацією, а також відіграють головну роль у тенденціях соціально-економічної трансформації суспільства. У нашій країні розвиток системи загальної середньої освіти супроводжувався реформаційними перетвореннями, зокрема це: перехід на 12-бальну систему оцінювання, обов'язковість здачі ЗНО/ДПА, визначення переліків сертифікатів ЗНО, необхідних для вступу на певні освітні програми, втілення проекту НУШ тощо. Отже, за роки незалежності нашої країни ми маємо багато здобутків у сфері освіти, але потребуємо й подальших змін з метою інтеграції сучасної системи освіти у світовий освітній простір.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Теоретичні аспекти ринку освітніх послуг висвітлювалися у наукових працях вітчизняних та зарубіжних вчених: А. Антохова [1], І. Бузько [2], В. Горського [3], І. Жарської, В. Неткової [4], В. Зарубіної [5], І. Каленюк, Цимбал Л. [6], В.Сиченко [7], П. Скок [8], Н. Стеблюк [9], Д.Щетиніна [10] та інших. Питання організації сімейної освіти висвітлювали такі українські вчені, як Ж. Вихристенко [11], Л. Рубан [12] та інші.

Невирішені частини проблеми. Дослідження ринку освітніх послуг стосуються в основному ринку вищої освіти. Проблеми сімейної освіти практично не розглядаються у вітчизняній науковій літературі, оскільки ця форма здобуття освіти тільки нещодавно потрапила до законодавчого поля. Крім того, відсутні наукові праці з економіки щодо дослідження ринку сімейної освіти. Таким чином, спостерігається

явна недостатність науково-теоретичних узагальнень, необхідність подальшої розробки науково-методичних елементів, спрямованих на практичне вирішення завдань удосконалення механізму функціонування освітнього ринку.

Мета статті. Метою роботи є аналіз тенденцій та перспектив розвитку освітніх послуг на ринку сімейної освіти України в умовах глобалізації.

Результати дослідження. Однією з найважливіших сфер життєдіяльності суспільства є освіта, а головною функцією освіти є продукування відповідних освітніх послуг. Отже, для того, щоб чітко визначити перспективи розвитку освітніх послуг на ринку сімейної освіти України, перш за все, необхідно охарактеризувати поняття «освітня послуга». Аналіз наукової літератури свідчить про те, що поняття «освітня послуга» носить складний і неоднозначний характер, отже, існує велика кількість трактувань його сутності. Зокрема, всі ці визначення можна розділити за наступними групами (залежно від того, як науковці визначають це поняття), як: процес, знання, система знань, блага, вид послуги, сукупність об'єкта і суб'єкта, результат або сукупність результатів, специфічний товар, демонстрація здібностей, обсяг інформації, діяльність, сукупність продуктів праці, фактор економічного зростання. Ми згодні з визначеннями, де освітня послуга є діяльністю, але вчені здебільшого розглядають це поняття у контексті навчального закладу. Зауважимо, що освітні послуги можуть пропонувати репетитори чи тьютори, які можуть не належати до жодного навчального закладу. Тепер необхідно проаналізувати визначення ринку освітніх послуг. Аналіз наукової літератури з проблем функціонування ринку освітніх послуг дозволяє зробити наступні висновки: більшість науковців розглядають ринок освітніх послуг як систему взаємовідносин [1,2,3,6,7,9], сукупність споживачів [5,8], середовище [4] та ринок [8,10].

Таблиця 1

Альтернативні підходи до визначення сутності ринку освітніх послуг

<i>Джерело</i>	<i>Визначення ринку освітніх послуг</i>
Антохов А.А. [1]	Складна соціально-економічна система, що складається з певних елементів, а саме: виробників цих послуг (педагогічних колективів дошкільних навчальних закладів, середніх шкіл, педагогічних працівників професійно-технічних навчальних закладів, науково-педагогічного складу ВНЗ) та споживачів (держави, регіону, домогосподарств, фізичних та юридичних осіб)
Бузько І.[2]	Система економічних відносин з приводу купівлі-продажу освітніх послуг
Горський В.С. [3]	Взаємовідносини економічних суб'єктів, об'єднаних єдиною метою, спрямованих на реалізацію економічних і соціальних інтересів особистості та суспільства
Жарська І.О., Неткова В.М. [4]	Середовище і сфера виробництва, просування, реалізації і споживання освітніх послуг; матеріальні взаємовідносини між учасниками навчального процесу: тими, хто навчається, організаціями, які надають освітні послуги, а також фізичними і юридичними особами, які їх оплачують і якимось чином регламентують
Зарубіна В.В. [5]	Всі потенційні споживачі, що прагнуть задовольнити свої потреби в освіті, здатні вступити у відносини обміну з продавцем

Каленюк І.С., Цимбал Л. [6]	Система економічних відносин, що складаються між суб'єктами освітнього процесу з приводу купівлі-продажу освітніх послуг, а також для досягнення певного рівня освіти особи та нації загалом
Сиченко В.В. [7]	Складний комплекс економічних відносин суб'єктів економічної системи вищої освіти, що покликаний задовольнити потреби суспільства у фахівцях і споживачів в отриманні певної кваліфікації за відповідною спеціальністю
Скок П.О. [8]	Взаємодія попиту на освітні послуги з боку окремих господарюючих суб'єктів - окремих особистостей, підприємств, держави і т.п., і пропозицій з боку різних освітніх організацій
Стеблюк Н.Ф. [9]	Система товарно-грошових відносин, які виникають між продавцем та покупцем з приводу купівлі-продажу специфічного освітнього товару
Щетинін В.П. [10]	Ринок, в якому взаємодіють попит на освітні послуги з боку основних суб'єктів господарювання (окремих осіб, підприємств і закупівельних організацій, держави) та його пропозицію різними освітніми закладами

Джерело: складено автором.

Споживачами ринку освітніх послуг є учні та їх батьки; постачальниками – дошкільні заклади, середні загальноосвітні школи, професійно-технічні навчальні заклади, вищі навчальні заклади, громадські організації, органи державного та регіонального управління, спонсори; суб'єктами – учні, їх батьки, школи (традиційні та альтернативні), вчителі, репетитори, тьютори, державні органи влади тощо. При чому, часто вхід суб'єктів на ринок освітніх послуг в сімейній освіті не обмежується бар'єрами (ліцензуванням, акредитацією чи офіційним вступом).

Сьогодні в усьому світі стабільну динаміку активного росту має ринок сімейної і домашньої освіти. На цьому ринку дещо порушується класифікація потреб освітніх послуг. Так, якщо для споживачів традиційних шкіл основною потребою є потреба у знаннях, то в умовах хоумскулінгу ця потреба стає додатковою, в той час, як прагнення самореалізації та задоволення інстинкту створення і натхнення виходять, навпаки, на перший план, тобто у ранг основних потреб.

Процес освоєння нових знань визначається не лише тим, скільки і якої якості надано освітніх послуг, а й кількістю та якістю власної праці того, хто навчається, у процесі споживання цих послуг, і мірою реалізації особистих здібностей споживача. Таким чином, враховуючи ці ознаки, а також в умовах дефіциту інформації стосовно юридичних та організаційних питань, батьки часто не поспішають приймати рішення про перехід дитини на домашнє навчання (хоумскулінг). На рисунку 1 запропоновано алгоритм прийняття рішення про переведення дитини на домашнє навчання (хоумскулінг). Крім того, будь-який з цих способів передбачає можливість учня обирати гуртки та секції в залежності від інтересів (гімнастика, плавання, ораторська майстерність тощо).

Дослідження сучасного ринку сімейної освіти дозволяє виділити наступні його характерні принципи:

— інформаційного дефіциту (спостерігається недостаток інформації щодо юридичних та організаційних питань, обмін інформацією здійснюється в основному через соціальні мережі);

— стратегічної спрямованості (цільові показники та терміни реалізації цілей в основному стосуються розкриття потенціалу дитини та виявлення в неї здібностей);

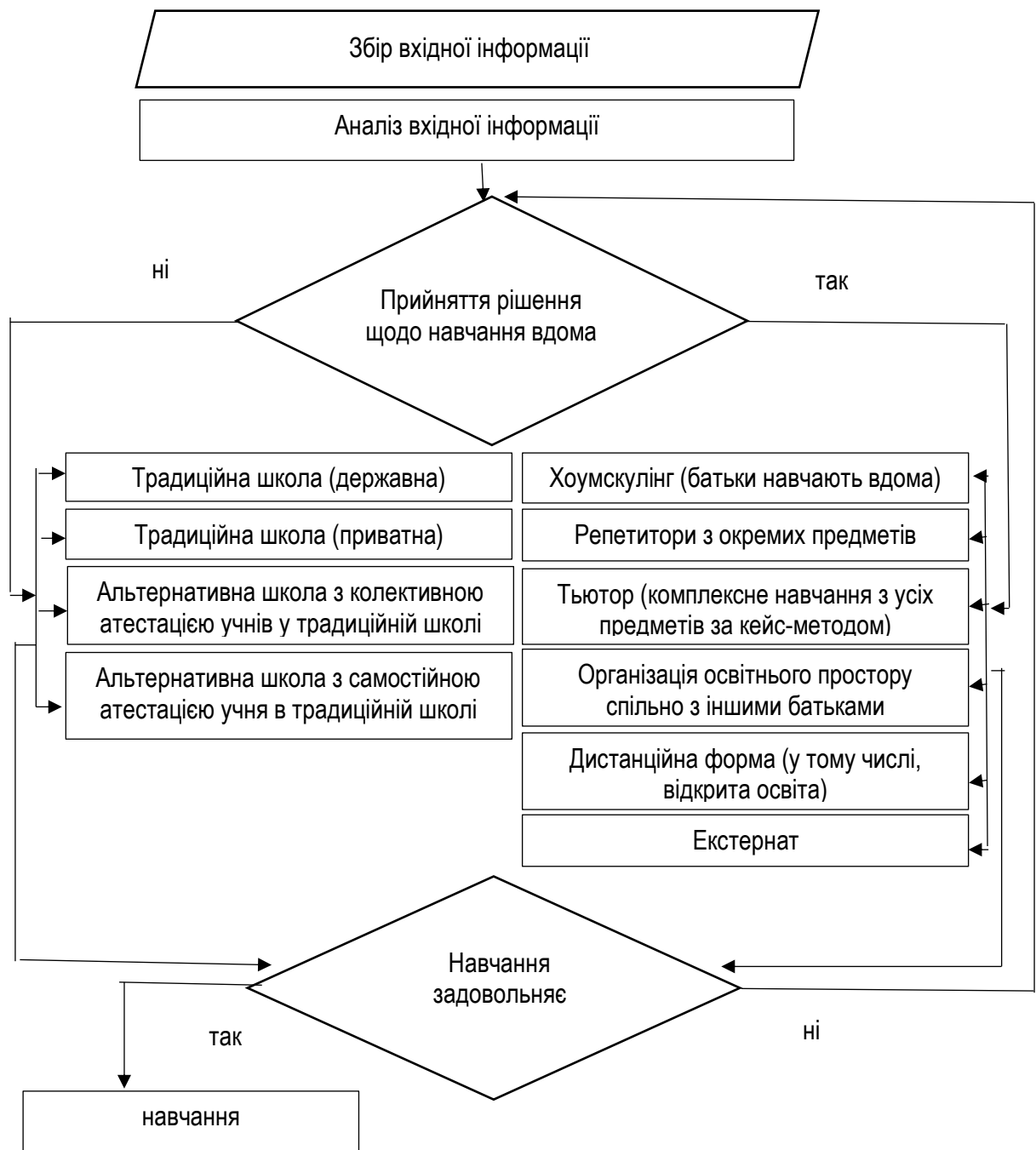

Рисунок 1. Алгоритм прийняття рішення про перехід на домашнє навчання (хоумскулінг)
 Джерело: розроблено автором.

— системності (навчання відбувається протягом життя, постійно, незважаючи на вихідні чи канікули і розглядається дитиною і батьками вже не як певний процес, а спосіб життя);

— цілісності (життя – це є навчання, а навчання – це життя);

- адаптивності (без традиційної школи батьки і діти самостійно піклуються про соціалізацію дитини у суспільстві);
- гнучкості (зміна темпів, режимів, пристосування до потреб);
- доступності (багато освітніх центрів і батьків діляться безкоштовними навчальними ресурсами, навчання відбувається також за допомогою відкритої освіти);
- партнерства (батьки часто об'єднують свої ресурси, створюючи сумісні освітні центри, будуючи разом освітні простори - толока);
- добровільного залучення та взаємодії (батьки добровільно об'єднують свої ресурси – працю, капітал, час для створення спільних навчальних просторів та взаємодії);
- паритетності (урахування інтересів усіх сторін);
- відсутності ієрархічності (як правило, в таких навчальних просторах навчання будується не на авторитарному авторитеті вчителя, а на дружбі, командній взаємодії, взаємному обміні інформацією та спільному пізнанні);
- ефективності (при сімейному навчанні програма засвоюється учнем набагато швидше);
- прозорості (перед батьками не закривають двері навчального простору, навпаки, батьки є бажаними учасниками процесу, оскільки можуть спостерігати за процесом навчання дитини, приймати активну участь, допомагати власній дитині й іншим членам команди тощо);
- синергії (коли дитина від пасивного користувача освітніх послуг стає активним суб'єктом цього процесу, рівень якості навчання набагато збільшується. У підсумку, обсяг інформації, знань та цікавих здобутків не дорівнює сумі того, що було у вчителя і в учня, а є набагато більшим!);
- автономності (як правило, навчальний процес відбувається автономно від календарного планування, перевірок державних органів тощо, у зручний час для дитини і батьків, відповідно до темпу навчання дитини);
- гнучкості й адаптивності (при сімейному навчанні освітній процес підлаштовано під здоров'я дитини, настрої, психологічні особливості і може бути змінено і підкореговано);
- спільного фінансування (часто батьки разом купляють необхідні книжки, канцтовари, матеріали і набори для творчості);
- інноваційності (батьки активно «випробовують» нові методи й методики навчання, інноваційні матеріали);
- участі місцевої громадськості (при створенні навчальних просторів батьки шукають найкращих фахівців у різних галузях і сферах діяльності для розкриття потенціалу власних дітей).

Слід виокремити також деякі тенденції, притаманні світовому ринку сімейної освіти:

- 1) Глобалізація (хоумскулерами часто стають діти фрілансерів, які часто подорожують).

2) Кроскультурність (спостерігається значна кількість дітей-носіїв 2 або більше мов (білінгви), для яких країна проживання та мова репетитора/тьютора не має такого суттєвого значення, як це було ще десять років тому.

3) Високий рівень емоційного інтелекту (за опитуваннями батьків дітей хоумскулерів, більше 90% з них вважають, що сімейна освіта вирощує щасливих дітей: за умов домашнього навчання діти стають більш вільними у процесі творчості, менше порівнюють себе з іншими, мають в цілому вищий рівень емоційного інтелекту).

4) Розвиток інформаційних технологій, доступність відкритої освіти.

5) Підвищення якості освіти та урізноманітнення методів та методик викладання (бриколаж, інфотеймент).

6) Високі темпи споживання інформації (прискорення темпів розвитку суспільства стимулює нове покоління значно швидше оброблювати інформацію).

7) Цінові й нецінові методи конкуренції (заклади освіти вступають в конкурентну боротьбу за потенційного учня ціновими та неціновими методами, при чому, що стосується альтернативних шкіл – як правило, неціновими методами, приватних для атестації – ціновими).

8) Підвищення рівня культурної самобутності.

9) «Відтік мозків» (міграція не тільки кваліфікованих кадрів, а й учнів середніх-старших класів. У процесі наукового дослідження проводилось опитування батьків дітей: 86% з них хотіли б, щоб їхня дитина навчалась за кордоном, 14% орієнтують дітей на навчання за кордоном вже зараз).

10) Легалізація сімейної освіти та пришвидшення темпів її поширення (в Законі Україну «Про освіту» зазначено, що сімейною (домашньою) формою здобуття освіти є спосіб організації освітнього процесу дітей самостійно їхніми батьками для здобуття формальної (дошкільної, повної загальної середньої) та/або неформальної освіти. Відповідальність за здобуття освіти дітьми на рівні не нижче стандартів освіти несуть батьки. Оцінювання результатів навчання та присудження освітніх кваліфікацій здійснюються відповідно до законодавства [13]).

Висновки. Сучасний стан ринку освітніх послуг України потерпає від зменшення державного фінансування та адаптації до реформ (НУШ, щорічні зміни до порядку складання ЗНО), отже, ринок сімейної освіти є менш заангажованим. Не зважаючи на це, освітні послуги на ринку сімейної освіти потребують управління. Слід виокремити наступні рівні управління:

1. Макрорівень пов'язаний з глобалізаційними та інтеграційними процесами.
2. Національний рівень передбачає приведення у відповідність нормативно-правового забезпечення.
3. Мезорівень (регіональний). Усунення ризику шахрайства.
4. Мікрорівень (громада).
5. Далі необхідно за кожним з цих рівнів зосередити увагу, тобто, враховуючи глобальні тенденції розвитку цього ринку, привести у відповідність нормативно-правове забезпечення функціонування цього ринку. Саме на національному рівні визначається структура системи освіти, процеси і напрямки його управління,

функціонування та розвитку, ставляться завдання забезпечення і підвищення конкурентоспроможності національної системи освіти. Визначаються правила взаємодії суб'єктів ринку освітніх послуг, гарантування рівного доступу до освіти всіх громадян країни. На наступному рівні необхідний моніторинг з метою зниження ризику шахрайства на цьому ринку. Далі, на рівні громади, доцільно проведення форумів, конференцій, семінарів, поширення інформації щодо діяльності альтернативних закладів освіти, алгоритму переходу на домашнє навчання тощо.

Перспективи подальших досліджень. Перспективами розвитку освітніх послуг на ринку сімейної освіти є: по-перше, урізноманітнення типів закладів освіти, створення каталогів альтернативних шкіл, гуртків та секцій, а також шкіл з дистанційною та екстернатною формами навчання; по-друге, проведення форумів, фестивалів, конференцій з метою заповнення інформаційного вакууму, що склався сьогодні; по-третє, перегляд ролі держави з питань розвитку сімейної освіти (мінімальне втручання, адже ця освіта є сімейною, тому потрібна підтримка і допомога, а не обмеження). Цікавою ідеєю було б створення розширених шкіл, як багатофункціональних структур, що можуть відігравати значну роль у наданні послуг не тільки учням та їх батькам, а й громаді в цілому.

Література.

1. Антохов А.А. Ринок освітніх послуг у світлі класичного та новітніх підходів до дослідження / А.А. Антохов // Регіональна економіка, 2009. - №1. – С. 251-259.
2. Бузько І. Розвиток ринку освітніх послуг в Україні в умовах глобалізації / І. Бузько // Економіст. – 2007. - №8. – С. 28-33.
3. Горський В.С. Сучасні системи вищої освіти: порівняння для України / В.С. Горський, Г.К. Немиря, В.А. Погребняк. – Київ: КМ Академія, 2009. – 290 с.
4. Жарська І.О. Сучасний стан і тенденції розвитку освітніх послуг в Україні: статистичні оцінки / І.О. Жарська, В.М. Неткова // Статистика України, 2014. - №2. – С. 45-51.
5. Зарубіна В.В. Сутність та специфіка маркетингу освітніх послуг в Україні / В.В. Зарубіна // Економічні проблеми сталого розвитку: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції / за заг.ред. О.В. Прокопенко, О.В. Люльова. – Суми, 2014. – Т.2. – С. 157-158.
6. Каленюк І.С. Особливості регулювання ринку освітніх послуг: монографія / І.С. Каленюк, Л. Цимбал // Чернігівський державний інститут економіки і управління – Чернігів: ЧДІЕІУ, 2011. – 183 с.
7. Сиченко В.В. Сутність та особливості маркетингу освітніх послуг в Україні / В.В. Сиченко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/2/10.pdf>.
8. Скок П.О. Сучасні тенденції розвитку ринку освітніх послуг / П.О. Скок [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=777> // Державне управління: удосконалення та розвиток, 2013. - №8.
9. Стеблюк Н.Ф. Економічна природа освітніх послуг в системі вищої освіти України / Н.Ф. Стеблюк // Вісник Хмельницького національного університету. – 2009. - №6 (2). – С. 196-199.
10. Щетинін В.П. Ринок освітніх послуг в сучасній Росії / В.П. Щетинін // Школа. – 2007.- №3. – С. 25-28.
11. Вихрестенко Ж. Домашня (сімейна) освіта як альтернативна форма загальної середньої освіти / Ж. Вихрестенко // Народна освіта: Електронне наукове фахове видання, 2015. - №1(25). - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.narodnaosvita.kiev.ua
12. Рубан Л. Домашнє навчання як альтернативна форма здобуття початкової освіти / Л. Рубан // Порівняльно-педагогічні студії, 2014. – № 6(20). – С. 161-168.

13. Про освіту: Закон України. – 5.09.2017. - №2145-VII // Відомості Верховної Ради, 2017, № 38-39.

References.

1. Antokhov A.A. Rynok osvitnikh posluh u svitli klasychnoho ta novitnikh pidkhodiv do doslidzhennya / A.A. Antokhov // Rehional'na ekonomika, 2009. - №1. – P. 251-259.
2. Buz'ko I. Rozvytok rynku osvitnikh posluh v Ukrayini v umovakh hlobalizatsiyi / I. Buz'ko // Ekonomist. – 2007. - №8. – P. 28-33.
3. Hors'kyi V.S. Suchasni systemy vyshchoyi osvity: porivnyannya dlya Ukrayiny / V.S. Hors'kyi, H.K. Nemyrya, V.A. Pohrebnyak. – Kyiv: KM Akademiya, 2009. – 290 p.
4. Zhars'ka I.O. Suchasnyy stan i tendentsiyi rozvytku osvitnikh posluh v Ukrayini: statystychni otsinky / I.O. Zhars'ka, V.M. Netkova // Statystyka Ukrayiny, 2014. - №2. – P. 45-51.
5. Zarubina V.V. Sutnist' ta spetsyfika marketynhu osvitnikh posluh v Ukrayini / V.V. Zarubina // Ekonomichni problemy staloho rozvytku: materialy Mizhnarodnoyi naukovo-praktychnoyi konferentsiyi / za zah.red. O.V. Prokopenko, O.V. Lyul'ova. – Sumy, 2014. – T.2. – P. 157-158.
6. Kalenyuk I.S. Osoblyvosti rehulyuvannya rynku osvitnikh posluh: monohrafiya / I.S. Kalenyuk, L. Tsymbal // Chernihiv's'kyi derzhavnyy instytut ekonomiky i upravlinnya – Chernihiv: CHDIEiU, 2011. – 183 p.
7. Sychenko V.V. Sutnist' ta osoblyvosti marketynhu osvitnikh posluh v Ukrayini / V.V. Sychenko [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/2/10.pdf>.
8. Skok P.O. Suchasni tendentsiyi rozvytku rynku osvitnikh posluh / P.O. Skok [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=777> // Derzhavne upravlinnya: udoskonalennya ta rozvytok, 2013. - №8.
9. Steblyuk N.F. Ekonomichna pryroda osvitnikh posluh v systemi vyshchoyi osvity Ukrayiny / N.F. Steblyuk // Visnyk Khmel'nyts'koho natsional'noho universytetu. – 2009. - №6 (2). – P. 196-199.
10. Shchetynin V.P. Rynok osvitnikh posluh v suchasniy Rosiyi / V.P. Shchetynin // Shkola. – 2007.- №3. – P. 25-28.
11. Vykhestenko, Zh. Domashnya (simeyna) osvita yak al'ternatyvna forma zahal'noyi seredn'oyi osvity. -[Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: www.narodnaosvita.kiev.ua
12. Ruban L. (2014) Domashnye navchannya yak al'ternatyvna forma zdobuttya pochatkovoyi osvity // Porivnyal'no-pedahohichni studiyi, 2014. - № 6(20). – P. 161-168.
13. Pro osvitu: Zakon Ukrayiny– 5.09.2017. - №2145-VII // Vidomosti Verkhovnoyi Rady, 2017, - № 38-39.

Инна Ахновская, к.э.н., доцент

Донецкий национальный университет имени Василя Стуса

СОВРЕМЕННЫЕ ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ УСЛУГ НА РЫНКЕ СЕМЕЙНОГО ОБРАЗОВАНИЯ УКРАИНЫ

Масштабность образования как общественного феномена неизбежно приводит к фрагментированию его исследования. Сегодня в мире происходят информационные, социальные и другие изменения, которые поднимают образование на новый уровень и требуют адекватных изменений в системе его организации. Изменение приоритетов предусматривает человека в качестве главной ценности жизни и требует от современной системы образования нового подхода, основанного на демократических началах и принципах личностно ориентированного взаимодействия.

Сегодня все большее развитие во всем мире получает семейное образование, но в современной науке, в частности в научных трудах по экономике и социологии, семейное

образование практически не рассматривается. Почти во всех странах мира получает распространение такая форма семейного образования, как хоумскулинг.

В статье охарактеризовано современное состояние семейного образования. Сформулированы рекомендации по совершенствованию его качества.

Ключевые слова: семейное образование, домашнее образование, рынок образовательных услуг, тенденции рынка образовательных услуг.

Inna Akhnovska, PhD in Economics, Associate Professor
Vasyl' Stus Donetsk National University

MODERN TRENDS OF DEVELOPMENT OF EDUCATIONAL SERVICES IN THE MARKET OF FAMILY EDUCATION OF UKRAINE

Scale of education as a social phenomenon inevitably leads to fragmentation of its research. Today in the world there are informational, social and other changes that raise the education to a new level and require adequate changes in the system of its organization. Changing the priorities of present presupposes a person as the main value of life and demands from a modern educational system a new approach, based on democratic principles and principles of personally oriented interaction.

Nowadays, family education gets more and more development around the world, but in modern science, in particular in scientific works on economics and sociology, family education is practically not considered. In almost all countries of the world, a form of family education, such as homeschooling.

Today, the family education market around the world has a steady dynamic of active growth. It happens due to the fact that more and more parents choose the "nomadic" lifestyle: travel, business trips, and out-of-office work facilitate the transfer of children to homeschooling. But, realizing that without a traditional system of attestation the child will not receive document of a state standard and will not be able to go to a university or institute, parents are looking for an educational institution that provides services for the recognition of children-homeschoolers. Potential consumers become more knowledgeable about choosing a school, but mostly due to communication among themselves in social networks.

Home education is a special social institution of education that existed and exists in parallel with the institutional (state, public) forms of education. Between these two forms of education there are functional relationships of three types: parallel existence, substitution and complementarity.

Analysis of literary sources on the problems of the development of the educational market in the context of global integration processes allows us to establish the following trends in their development: the progressive introduction of open education into traditional educational practice; increase in the number of schools with distance learning; provision of educational institutions (especially basic schools) with a qualitative relevant educational and methodological base; improvement of digital content sharing, education management and quality control systems; providing students with access to educational materials for open education; improving the quality of education and educational services; ensuring constant updating of teaching aids and technologies in accordance with the demands of the listeners.

Thus, we believe, family education is a system of formation of the basic human's life guides, his thinking, personal preferences, views, beliefs and positions in which a family is an active participant that defines the goals, tasks and contents of the educational process, makes decisions deliberately, taking into account the child's opinion, and parents have a strong relationship with the child throughout the course of study.

The current state of family education is characterized. Recommendations for its improvement are formulated.

Key words: family education, homeschooling, the market of educational services, the tendencies of the market of educational services.